

ЕКОЛОГІЧНИЙ ВІСНИК

Збірник наукових праць

Випуск 10

**Кривий Ріг
2014**

ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОТРУЙНИХ ГРИБІВ УКРАЇНИ

Є. Д. Ющук

*Криворізький педагогічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

До отруйних грибів відносяться гриби, у плодових тіл яких містяться отруйні речовини - токсини, що викликають отруєння. Основними причинами отруєнь є незнання відмінностей між їстівними і отруйними грибами.

Про отруйні властивості деяких грибів люди знали багато століть тому. Ще за старих часів у книгах - травниках писали про отруєння людей. Історичні відомості оповідають про використання грибів з метою отруєння в боротьбі за владу. Отруйними грибами були отруєні римський імператор Клавдій, французький король Карл VI і інші.

Багато смертельно отруйних грибів схожі на їстівні. Такі гриби називаються грибами - двійниками. У зв'язку з цим охарактеризуємо найважливіші гриби - двійники.

Небезпечним отруйним грибом лісів є бліда поганка, або мухомор зелений. Це гриб з зеленувато-оливковою, до центру темним капелюшком без залишків покривала. Пластинки і споровий порошок білі. За характером утворених токсинів і симптомами отруєння до блідої поганки близькі два інших смертельно отруйних мухомора - мухомор смердючий і весняний. Мухомор смердючий має білий капелюшок до 7 см в діаметрі, неприємний запах. Зростає в хвойних лісах, рідше - листяних. Мухомор весняний також має біле забарвлення, зустрічається в листяних і змішаних лісах. У трьох названих смертельно отруйних мухоморів є багато їстівних двійників. Через незнання смертельно отруйні мухомори порівнюють з печерицями, зеленими або оливковими сирійжками, зеленушками. Деякі печериці забарвленням капелюшки і наявністю кільця на ніжці схожі на мухомори, але чітко відрізняються кольором пластинок, котрі лише у молодих печериць рожеві, пізніше вони темніють до чорно-бурого кольору.

Подібність отруйних мухоморів із зеленими або оливковими сирійжками засноване на схожості кольору шапки і пластинок. Пластинки у сирійжок, як і у мухоморів, білі. Головна ознака їстівних сирійжок - відсутність кільця і вольви на ніжці. Тому, при зборі сирійжок необхідно дивитись на будову ніжки.

На бліду поганку схожа їстівна рядовка - зеленушка, але у зеленушки на ніжці немає кільця і вольви, а колір пластинок жовтувато - зеленуватий.

Особливо слід звернути увагу на двійників їстівних опеньків осінніх справжніх і літніх отруйних помилкових опеньків - сірчано-жовтого і цегляно - червоного кольору. Несправжні опеньки відрізняються від їстівних сірою, буро - зеленуватою, світло-бурим забарвленням пластинок, кольором спорового порошку і сірчано-жовтим забарвленням капелюшки.

Збирачі грибів та працівники приймальних грибних пунктів, повинні добре розбиратися у видовому складі грибів, безпомилково відрізнити їстівні гриби від неїстівних та отруйних. При будь-якому отруєнні грибами необхідно викликати лікаря або госпіталізувати потерпілого.